

Saamelaiset – alkuperäiskansana Suomessa

Tiedontarve ennakkoluulojen purkamisessa
Jovnna Ovllá Hánno Juhan, Juho Keva
Yliaktuaari, Tilastokeskus/ Yhteiskuntatilastot

thl.fi/antirasismikoulutus

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Aloitus

thl.fi/antirasismikoulutus

Käsitteitä 1/3

- Alkuperäiskansat: Alueella ennen valtaväestöä asuneet kansat
- Saamelainen: periaatteessa yksinkertaista, saamelaiseen perheeseen ja sukuun syntynyt (tai adoptoitu) henkilö
- Vaalikelpoisuus: porsaanreikänä lappalaiselinkeinomerkintä

Käsitteitä 2/3

- Sapmi: Saamenmaa, saamelaisten kotiseutualue
- Saamelaiskäräjät: saamelaisten itse valitsema parlamentaarinen elin
 - kulttuuri ja kielelliset oikeudet
 - mutta ei maankäyttöön ja omistukseen liittyvät oikeuksia

Käsitteitä 3/3

- Assimilaatio: pakkosuomalastaaminen, kielen ja kulttuurin kitkeminen.
- Kolonialismi: Suomessa asuttajakolonialismia
- Saamenkieli: 9 eri kieltä, uhanalaisia. Suomessa n. 20 % merkinnyt äidinkielekseen saamen DVV:lle (Digi- ja väestövirasto)

Nykyhetki

Kehutun koulujärjestelmän puutteet
yleissivistyksessä

Tiedon puute tiedolla johtamisen aikakautena -
myös tilaa disinformaatiolle ja vihapuheelle

Alkuperäiskansaoikeuksien toteutuminen

Menneisyys 1/2

- Skandinavian asutus
- Ruotsi-Suomen asuttajakolonialismi
- Suomen valtion ja saamelaisten suhde

Menneisyys 2/2

- Assimilaatiopolitiikka Suomessa
- Rotututkimukset ja kallonmittaukset
- KHO:n äänioikeuksien jakaminen henkilöille joita saamelaiset eivät ole tunnistaneet saamelaisiksi

Tuleva 1/2

Totuus- ja sovintokomissio (2022)

- Totuus ja sovintokomissio: Totuus- ja sovintoprosessin tarkoituksena on tunnistaa ja arvioida historiallista ja nykyistä syrjintää, mukaan lukien valtion sulauttamispolitiikkaa, sekä oikeuksien loukkauksia, selvittää miten nämä vaikuttavat saamelaisiin ja heidän yhteisöönsä nykyisessä tilanteessa ja ehdottaa, miten voitaisiin edistää yhteyttä saamelaisten ja Suomen valtion välillä sekä saamelaisten keskuudessa.

Tuleva 2/2

Tiedon lisääminen ja tuotanto

Alkuperäiskansaoikeuksien toteutumisen seuraaminen mm. eri saamenkielisten palveluiden toteutumisen seuraaminen, demografian seuraaminen, valtaväestön tiedotus

Menneisyys

Nykyisyys

Jatkossa

thl.fi/antirasismikoulutus

Luettavaa

- faktalavvu.net
- samediggi.fi
- Kukka Rannan ja Jaana Kannisen kirja Vastatuuleen (2019)

GIITU, KIITOS

thl.fi/antirasismikoulutus

thl.fi/antirasismikoulutus

Yhteistyössä:

Terveyden ja
hyvinvoinnin laitos

TURVAPAIKKA-,
MAAHANMUUTTO- JA
KOTOUTTAMISRAHASTO

Euroopan unionin tuella

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET